

Viite: Lausuntopyyntö 30.3.2017, STM094:00/2016, STM032:00/2017

Sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt sairaanhoitopiireille lausuntopyynnön ensihoitopalvelua koskevasta asetuksesta ja terveydenhuoltolain ensihoitoa koskevista muutoksista. Kiitämme mahdollisuudesta vaikuttaa asiaan ja lausumme asiasta seuraavaa:

**Luonnos STM:n asetukseksi ensihoitopalvelusta,  
hankenumero STM094:00/2016**

Pidämme erittäin hyvänä, että riskialueluokituksen ja palvelun saatavuuden arviointimenettely on uudistettu. Samoin on hyvä, että asetusluonnoksessa on määritetty, millä tarkkuudella palvelutasopäätöksen toteumat raportoidaan.

**2 § Ensihoitopalvelun tehtävät**

Ensimmäisen kohdan mukaan sairaanhoitopiirin tulee laatia ohjeet potilaiden hoidon tarpeen arviosta. Näkemyksemme mukaan hoidon tarpeen arviointi perustuu valtakunnalliseen ohjeistukseen kuten Ensihoito-oppaaseen (jatkossa Kejo-järjestelmän ensihoitokertomuksen sisään rakennettuun ohjeistukseen) sekä terveydenhuollon ammattihenkilön peruskoulutuksessa opetettaviin taitoihin eikä ole tarkoituksenmukaista, että jokainen sairaanhoitopiiri laatii omat ohjeensa. Ehdotamme kyseisen kohdan poistamista.

**3 § Erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tehtävät**

Neljännessä kohdassa on seuraavasti: ”Ensihoitokeskuksen on yhteen sovitettava muita alueensa ensihoitopalveluissa käytettäviä sähköisiä potilastietojärjestelmiä siten, että ne muodostavat sairaanhoitopiirien kanssa sovitun toiminnallisen kokonaisuuden.” Pidämme tärkeänä, että potilastietojärjestelmien toiminnallisessa kokonaisuudessa huomioidaan potilashoidon palveluprosessin mukaisesti erityisesti myös ensihoidon ja päivystyksen potilastietojärjestelmien rajapinta. Terveydenhuoltolain 39 § mukaisesti ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Näemme, että Ensihoitokeskuksen tehtävä on turvata potilastiedon välitön siirtyminen ensihoitopalveluista päivystykseen riippumatta Kantapalveluiden toiminnasta ja että sallitaan erilaisia vararatkaisuja, jolla sairauskerptomustieto saadaan kulkemaan potilaan akuuttihoitoon hoitoketjussa yhteistyöalueella.

Ehdotamme tähän kohtaa kirjattavan seuraavasti:

*Ensihoitokeskuksen on yhteen sovitettava muita alueensa ensihoitopalveluissa käytettäviä sähköisiä potilastietojärjestelmiä siten, että ne muodostavat sairaanhoitopiirien kanssa sovitun toiminnallisen kokonaisuuden niin ensihoidossa kuin ensihoidon ja päivystyspalveluiden rajapinnassa.*

## **Terveydenhuoltolain ensihoitoa koskevat muutokset vuonna 2019, hankenumero STM094:00/2016**

### **39 § Ensihoitopalvelun järjestäminen**

Luonnostekstin toisen kappaleen mukaan ensihoitopalvelu tuotetaan viranomaistehtävänä maakunnan omana toimintana tai yhteistyössä toisen tai toisten maakuntien kanssa. Lisäksi maakunnalla olisi mahdollisuus hankkia ”erillisiä osakokonaisuuksia muilta palveluntuottajilta”. Sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan valmistelun aikana on ajateltu, että maakunta hankkisi ainoastaan täydentävää palvelua muilta palveluntuottajilta laajempien maantieteellisten kokonaisuuksien sijaan. Tämä ajatus on löydettävissä myös perustelumuistios-  
ta, mutta asia ei tule selvästi ja yksiselitteisesti ilmi varsinaisesta lakitekstistä. Mikäli tarkoitetaan, että maakunnat tuottavat valtaosan ensihoitopalvelusta omana toimintanaan, tulee sanamuotoa terävöittää ja selkiyttää. Tämän voisi tehdä esimerkiksi seuraavasti: *”Maakunnan tulee tuottaa (esimerkiksi) 80 % ensihoitopalvelun valmiustunneista omana toimintanaan.”*

### **40 § Ensihoitopalvelun sisältö**

Ensimmäisen kohdan mukaan ensihoitopalveluun sisältyvät mm. ”äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät potilaan siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa”. Tämän mukaan esimerkiksi yliopistosairaalan teho-osastolta tehtävät täysin elektiiviset siirtokuljetukset keskussairaalan teho-osastolle olisivat ensihoitoa. Tekstiä voisi täsmentää esimerkiksi seuraavasti: *”äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät kiireelliset siirrot ylemmän tason tai erityisosaamista vaativaa hoitoa tarjoavaan hoitolaitokseen, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa”*.

### **46 § Ensihoitokeskus**

#### **Kohta 3)**

Tekstin mukaan ensihoitokeskuksen tulee luoda, ylläpitää ja välittää ajantasaista tilannekuvaa toimialan päivystystoiminnasta ja -resursseista. Ehdotamme tekstiä selvennettävän seuraavasti:

*”3) luoda, ylläpitää ja välittää ajantasaista tilannekuvaa ensihoitopalvelun päivystystoiminnasta ja -resursseista.”*

Kohta 10)

Tekstin mukaan ensihoitokeskuksen tehtävänä on perustaa sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan valmiuskeskus sekä johtaa toimialan häiriötilanteita koskevien alueellisten suunnitelmien laatimista.

Näemme organisaatorakenteen päinvastaisena – nähdäksemme ensihoitokeskus toimii osana päivystystoiminnan valmiuskeskusta. Lisäksi ehdotamme sanan ”johtaa” korvaamista sanalla ”koordinoida” seuraavasti:

*”10) toimia osana yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan valmiuskeskusta sekä koordinoida sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteita koskevien alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien...”*

Kohta 11)

Tekstin mukaan ensihoitokeskuksen tulee ”koordinoida kansallisesti yhtenäisen toimialan päivystystoiminnan neuvonta- ja ohjauspalvelun kehittämistä ja osallistua sen toimintaan osaltaan korkean varautumisen tietojärjestelmien avulla”. Pidämme tekstissä esitettyä tavoitetta hyvin tärkeänä, mutta tavoitteeseen pääseminen vaatii valtakunnallista ohjausta Sosiaali- ja terveysministeriöstä. Näin ollen ehdotamme samamuodon muuttamista seuraavasti:

*”11) osallistua kansallisesti yhtenäisen toimialan päivystystoiminnan neuvonta- ja ohjauspalvelun kehittämiseen...”*

73 § Kiireetön ambulanssipalvelu ja potilaiden siirtokuljetukset

Pykälän otsikko on vaikeasti ymmärrettävä. Ehdotamme uudeksi otsikoksi ilmausta *”Kiireettömät siirtokuljetukset”*.

Luonnostekstin mukaan maakunnan tulee hankkia otsikossa mainitut ambulanssipalvelut ensisijaisesti kilpailuttamalla ja tuotettava ne toissijaisesti itse, jos niiden järjestäminen ei ole markkinapuutteen vuoksi mahdollista kilpailuttamalla. Tunneimme asian taustan ja ymmärrämme tämän linjauksen välttämättömyyden. Esitämme kuitenkin huolestamme siitä, että harvaan asutulla alueella kilpailutettujen, hyvin vähäisten siirtokuljetuspalveluiden kustannukset voivat olla kohtuuttoman korkeita. Yhteiskunnan näkökulmasta olisi tarkoituksenmukaista käyttää harvaan asutun alueen vähäisiin siirtoihin alueen vajaakäytöllä olevia ensihoitoyksiköitä.

Luonnostekstin mukaan ensihoitopalveluun eivät kuulu sellaiset potilassiirrot, joiden aikana potilas ei tarvitse vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa. Määrittelyssä olisi hyvä huomioida myös siirtokuljetuksen suunnitelmallisuus ja kiireellisyys, koska esimerkiksi teho-osastoilta siirretään jatkohoitoon suunnitellusti sellaisiakin potilaita, jotka tarvitsevat kuljetuksen aikana vaativaa ja

jatkuvaa hoitoa ja valvontaa. Luonnoksen mukaan tällaiset siirtokuljetukset olisivat osa ensihoitopalvelua, mikä ei mielestämme ole tarkoituksenmukaista. Ensihoitopalveluun kuulumattomien siirtokuljetusten määrittelyssä voisikin olla selkeintä viitata edellä esitetyllä tavalla tarkennettuun 40 §:n ensimmäiseen kohtaan.

Ehdotamme pykälän alkuosan kirjoittamista seuraavaan muotoon:

*”Kiireettömät siirtokuljetukset*

Maakunnan tulee hankkia kilpailuttamalla sosiaali- ja terveydenhuollon hoitolaitosten vastuulla olevat ensihoitopalveluun kuulumattomat potilaiden *kiireettömät siirtokuljetukset*. Nämä ovat sellaisia potilassiirtoja, jotka eivät 40 §:n mukaan sisälly ensihoitopalveluun. Siirtokuljetuksia voidaan toteuttaa tilanteen vaatimilla kulkuvälineillä kuten ilma-aluksilla, ambulansseilla, paaritakseilla, invatakseilla ja tavallisilla takseilla. Jos siirtokuljetusten...”

Turussa 18.5.2017

Leena Setälä  
Sairaanhoitopiirin johtaja  
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri